

ผลการใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์ ที่มีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม

อำไพ สาริบท

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2552

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อำไพ สาริบท ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญา ทองสอน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. เทพนคร ทาคง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฟ้า กิตติญาณสันต์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญา ทองสอน)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกลีกร)

วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2550 ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา ทองสอน รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ของงานวิจัยมาโดยตลอด นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. เทพนคร ทาคง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฟ้า กิตติญาณสันต์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณา และความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกับนี้

ขอขอบพระคุณนายณรงค์ มาสแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประจันตคาม ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม พร้อมทั้งให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบคุณคณะครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการการวิจัย ขอบคือนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทุกคน ทำให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผล พรหมเมศ และญาติพี่น้อง ทุกคน ที่สนับสนุนและ เป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่มีบิดามารดาผู้ให้ต้นทุนชีวิต ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนบูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา

อำไพ สาริบท

47923494: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: กิจกรรมตามรูปแบบซินเนคติกส์/ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์/ นักเรียนโรงเรียน
อนุบาลช่วงชั้นที่ 3

อำไพ สาริบท: ผลการใช้กิจกรรมตามรูปแบบซินเนคติกส์ ที่มีผลต่อการพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม (EFFECTS OF USING
SYNECTICS MODEL ACTIVITIES ON CREATIVE THINKING DEVELOPMENT OF
STUDENTS AT KEY STAGE THREE OF ANUBAN PRAJANTAKARM SCHOOL)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ปริญญา ทองสอน, Ph.D., วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, กศ.ด.
276 หน้า, ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 ที่ใช้กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบซินเนคติกส์ กับกิจกรรมการสอน
ปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง
30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบซินเนคติกส์ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอน
ปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแผนการจัดกิจกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ตามรูปแบบซินเนคติกส์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 5 กิจกรรม โดยเน้นการพัฒนาความคิด
คล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ
มีค่าความเชื่อมั่น .79 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าที (*t-test*)

ผลการวิจัย พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบซินเนคติกส์ สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการสอนปกติ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

47923494: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed.
(CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: SYNECTICS MODEL ACTIVITIES/ CREATIVE THINKING
DEVELOPMENT/ STUDENT AT KEY STAGE THREE OF ANUBARN
SCHOOL

UMPAI SAREEBOT: EFFECTS OF USING SYNECTICS MODEL ACTIVITIES
ON CREATIVE THINKING DEVELOPMENT OF STUDENTS AT KEY STAGE THREE
OF ANUBARN PRACHANTAKHAM SCHOOL ADVISORS COMMITTEE:

PARINYA THONGSORN, Ph.D., WICHIT SURATRUENGCHAI, Ph.D. 276 P. 2009.

This research is aimed at comparing creative thinking abilities between two groups of students. The experimental group was taught using learning activities based on Synectics model while the controlled group was instructed using regular instructions. A sample of 60 students was chosen by purposive sampling from key stage three of Anubarn Prachantakham School in Prachantakham District of Prachinburi Province. The instruments used in this study were a Synectics creative thinking development program comprising five learning activities focusing on fluency, flexibility and originality in thinking and a creative thinking test with five questions and reliability of .79. Means, standard deviations and a t-test were used to analyze the data.

The study found that the creative thinking abilities of the experimental group, to which Synectics model was used, were significantly higher than those of the controlled group at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อดกกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์.....	8
เทคนิคการฝึกความคิดสร้างสรรค์.....	13
ความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบซินเนคติกส์ (Synectics Instructional Model).....	26
การวัดความคิดสร้างสรรค์.....	36
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ระยะเวลาในการวิจัย.....	53
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	54
การดำเนินการทดลอง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	74
ภาคผนวก ข.....	76
ภาคผนวก ค.....	82
ภาคผนวก ง.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	276

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงวิธีการที่นำไปใช้กับการเล่าเรื่อง.....	18
2 แสดงการให้คะแนนความคิดในการแก้ปัญหาตามเกณฑ์หรือน้ำหนักที่กำหนด.....	22
3 แสดงการสอนแบบชีเนคติกส์แบบที่ 2 เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับสิ่งที่ยังไม่รู้จัก.....	31
4 แสดงองค์ประกอบของการคิดอเนกนัยที่ใช้ในการคิดสร้างสรรค์.....	37
5 แสดงตัวอย่างคำลักษณะเฉพาะตัว และคำสามัญ.....	41
6 แสดงตัวอย่างคำตอบที่แปลกและคำตอบที่ธรรมดาจากการเปรียบเทียบภาพ.....	42
7 แสดงตัวอย่างคำตอบที่แปลกและคำตอบที่ธรรมดาจากการจินตนาการจาก ภาพลายเส้น.....	43
8 การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์ เพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	60
9 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง เขียนเรื่องครอบครัวของฉัน โดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์.....	83
10 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง นิทานแสนสนุกโดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์.....	85
11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง จินตนาการภาพจากเพลง โดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์.....	87
12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ข้างหลังภาพ โดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์.....	89
13 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง สร้างยานอวกาศหนีภาวะโลกร้อน โดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบชีเนคติกส์.....	91
14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	93
15 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลอง.....	95
16 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	97
17 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	101
19 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 3 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	103
20 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	105
21 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 5 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	107
22 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	109
23 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	111
24 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 3 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	113
25 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	115
26 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่ 5 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	117

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของส่วนประกอบหลัก เครื่องชูลรส และวิธีปรุง.....	18
2 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบทางรูปภาพที่เรียกว่า คิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพ (Thinking Creatively with Pictures).....	38
3 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบของวอลลาซและโคแกนแบบหยดหมึก (Rorschach Ink Blot Test).....	42
4 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของวอลลาซและโคแกนลายเส้น.....	43
5 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของไฟรด์น์ วงษ์นาม.....	44